

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-69-05

Druk nr 4081
Warszawa, 17 maja 2005 r.

Pan
Włodzimierz Cimoszewicz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o dopłatach do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Uprzejmie informuję Pana Marszałka, że projekt programu przyznania nowej pomocy w zakresie dopłat do składek z tytułu ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich został notyfikowany Komisji Europejskiej w dniu 11 maja 2005 r., w trybie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. Nr 123, poz. 1291).

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z szacunkiem

(-) Marek Belka

U S T A W A

z dnia

o dopłatach do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich

Art. 1. Ustawa określa zasady stosowania dopłat ze środków budżetu państwa do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia skutków zdarzeń losowych w rolnictwie.

2. Dopłaty do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia, zwane dalej „dopłatami”, są realizowane ze środków budżetu państwa ustalonych w ustawie budżetowej z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw rolnictwa.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) gospodarstwo rolne – obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza, a także obszar takich gruntów, niezależnie od powierzchni, jeżeli jest prowadzona na nim produkcja rolna, stanowiąca dział specjalny produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych;

- 2) producent rolny – osobę fizyczną, osobę prawną, jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, w której posiadaniu lub współposiadaniu jest gospodarstwo rolne.

Art. 3.1. Ze środków budżetu państwa są udzielane dopłaty do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia:

- 1) upraw zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, ziemniaków lub buraków cukrowych, od zasiewu lub wysadzenia do ich zbioru, od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez ogień, huragan, powódź, deszcz nawalny, grad, piorun, eksplozję, obsunięcie się ziemi, lawinę, suszę oraz ujemne skutki przezimowania lub przymrozków wiosennych, lub
 - 2) bydła, koni, owiec, kóz lub świń od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez ogień, huragan, powódź, deszcz nawalny, grad, piorun, eksplozję, obsunięcie się ziemi, lawinę oraz w wyniku uboju z konieczności,
- zwanych dalej „umowami ubezpieczenia”.

2. Szkody spowodowane przez:

- 1) ogień – oznaczają szkody powstałe w wyniku działania ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile;
- 2) huragan – oznaczają szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24 m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli stwierdzono działanie huraganu na obszarze co najmniej dwóch gospodarstw rolnych;
- 3) powódź – oznaczają szkody powstałe wskutek:

- a) zalania terenów w następstwie podniesienia się poziomu wód płynących lub stojących,
 - b) zalania terenów wskutek deszczu nawalnego,
 - c) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i podgórskich;
- 4) deszcz nawalny – oznaczają szkody powstałe wskutek deszczu o współczynniku wydajności o wartości co najmniej 4; w przypadku braku możliwości ustalenia tego współczynnika bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczące wyraźnie o działaniach deszczu nawalnego;
- 5) grad – oznaczają szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu;
- 6) piorun – oznaczają szkody będące następstwem wyładowania atmosferycznego;
- 7) eksplozję – oznaczają szkody powstałe w wyniku gwałtownej zmiany stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołane ich właściwością rozprzestrzeniania się; w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników, warunkiem uznania szkody za spowodowaną eksplozją jest, aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdarciu w takich rozmiarach, że wskutek ujścia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień; za spowodowane eksplozją uważa się również szkody powstałe wskutek implozji, polegające na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym;
- 8) obsunięcie się ziemi – oznaczają szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi oraz usuwanie się ziemi, z tym że za szkody spowodowane przez:

- a) zapadanie się ziemi – uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zawalenia się podziemnych wolnych przestrzeni w gruncie,
 - b) usuwanie się ziemi – uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach;
- 9) lawinę – oznaczają szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania ze zboczy górskich lub podgórskich mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota;
- 10) suszę – oznaczają szkody powstałe wskutek utrzymywania się przez okres co najmniej 2 kolejnych miesięcy niedoboru opadów w stosunku do sum średnich wieloletnich stanowiącego mniej niż 50% normy, ustalonej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej;
- 11) ujemne skutki przezimowania lub przymrozków wiosennych – oznaczają szkody spowodowane wymarznieniem, wymoknięciem, wyprzieniem lub wygniciem roślin w okresie zimowym lub szkody spowodowane ujemnymi temperaturami w okresie wiosennym, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;
- 12) ubój z konieczności – oznaczają szkody spowodowane w wyniku uboju zarządzanego przez lekarza weterynarii, dokonanego w następstwie zdarzeń losowych określonych w pkt 1-9.

Art. 4. Wnioski o zawarcie umów ubezpieczenia są składane przez producentów rolnych w zakładach ubezpieczeń, które zawarły z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowy w sprawie dopłat, o których mowa w art. 9 ust.1.

2. Umowy ubezpieczenia zakłady ubezpieczeń zawierają z producentami rolnymi do wyczerpania w danym roku limitu dopłat, których wysokość dla danego zakładu ubezpieczeń określa się w umowach w sprawie dopłat.

3. Umowy ubezpieczenia są zawierane na 12 miesięcy.

4. Jeżeli po zawarciu przez producenta rolnego umowy ubezpieczenia posiadanie gospodarstwa rolnego przeszło na innego producenta rolnego, prawa i obowiązki producenta wynikające z umowy ubezpieczenia przechodzą na tego producenta. Umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu z upływem okresu, na który została zawarta, chyba że producent rolny obejmujący gospodarstwo rolne w posiadanie wypowiedzi ją przed upływem 30 dni od dnia objęcia gospodarstwa rolnego w posiadanie. W przypadku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia rozwiązuje się ona z upływem 30 dni następujących po dniu objęcia gospodarstwa rolnego w posiadanie.

Art. 5. Dopłaty są wypłacane przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

2. Dopłaty wynoszą do:

- 1) 40% składki z tytułu ubezpieczenia upraw, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1;
- 2) 50% składki z tytułu ubezpieczenia zwierząt, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2.

3. Dopłaty są stosowane, jeżeli stawki taryfowe ubezpieczenia:

- 1) upraw – nie przekraczają 3,5% sumy ubezpieczenia;
- 2) zwierząt – nie przekraczają 0,5% sumy ubezpieczenia.

4. Rada Ministrów określa corocznie, w terminie do dnia 30 listopada, w drodze rozporządzenia, wysokość dopłat na rok następny, mając na względzie powierzchnię upraw i liczbę zwierząt przewidzianą do objęcia ubezpieczeniem przez zakłady ubezpieczeń w następnym roku, a także założenia do ustawy budżetowej.

Art. 6. Dopłaty są udzielane pod warunkiem zapewnienia przez zakład ubezpieczeń ochrony finansowej na poziomie nie niższym niż 80% sumy ubezpieczenia.

Art. 7. 1. Dopłaty stanowią część należnych zakładom ubezpieczeń składek z tytułu zawartych umów ubezpieczenia.

2. Dopłaty są wypłacane zakładowi ubezpieczeń za dany kwartał, w terminie do 30 dnia miesiąca następującego po tym kwartale, na podstawie wniosku złożonego przez zakład ubezpieczeń, w terminie do 10 dnia tego miesiąca.

3. Wniosek zakładu ubezpieczeń zawiera informacje o:

- 1) wysokości składek z tytułu ubezpieczenia, z podziałem na składki z tytułu ubezpieczenia upraw i składki z tytułu ubezpieczenia zwierząt:
 - a) należnych zakładowi ubezpieczeń,
 - b) wpłaconych przez producentów rolnych;
- 2) wysokości dopłat, z podziałem na dopłaty do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia upraw i na dopłaty do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia zwierząt;
- 3) liczbie zawartych umów ubezpieczenia;
- 4) wartości ubezpieczenia upraw oraz wartości ubezpieczenia zwierząt.

4. Za ostatni kwartał roku dopłaty są wypłacane zakładowi ubezpieczeń w terminie do dnia 31 grudnia, na podstawie wniosku złożonego przez zakład ubezpieczeń w terminie do dnia 15 grudnia.

Art. 8. 1. Przy ministrze właściwym do spraw rolnictwa działa Komisja do Spraw Oceny Ofert, zwana dalej „Komisją”.

2. Członków Komisji powołuje minister właściwy do spraw rolnictwa.

3. Komisja działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

4. W skład Komisji wchodzi:

- 1) 2 przedstawicieli ministra właściwego do spraw rolnictwa;

- 2) przedstawiciel ministra właściwego do spraw instytucji finansowych;
- 3) przedstawiciel Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych;
- 4) przedstawiciel Polskiej Izby Ubezpieczeń;
- 5) przedstawiciel Krajowej Rady Izb Rolniczych.

5. Obsługę organizacyjno-techniczną Komisji zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw rolnictwa.

Art. 9. Minister właściwy do spraw rolnictwa zawiera z zakładami ubezpieczeń, które przedstawiają ofertę z warunkami ubezpieczenia upraw i zwierząt, umowy w sprawie dopłat.

2. Zakłady ubezpieczeń wykonujące działalność w zakresie ubezpieczeń majątkowych zainteresowane zawarciem umów w sprawie dopłat, przedstawiają ofertę w terminie do dnia 31 października roku poprzedzającego rok, na który mają być zawarte umowy.

3. Umowy w sprawie dopłat są zawierane na rok kalendarzowy w terminie do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rok, na który mają być zawarte umowy.

4. Oferta zakładu ubezpieczeń powinna zawierać:

- 1) nazwę, siedzibę i adres zakładu ubezpieczeń;
- 2) aktualny odpis z Krajowego Rejestru Sądowego albo dokument potwierdzający notyfikację prowadzenia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej działalności – w przypadku podmiotów zagranicznych;
- 3) opinię Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych o sytuacji finansowej zakładu ubezpieczeń;
- 4) warunki ubezpieczenia upraw i zwierząt;

- 5) proponowane wysokości stawek taryfowych;
- 6) proponowane sumy ubezpieczenia upraw i zwierząt;
- 7) wskazanie powierzchni upraw i liczby zwierząt przewidzianych do objęcia ubezpieczeniem;
- 8) określenie obszaru objętego zakresem działania zakładu ubezpieczeń;
- 9) informację o dotychczasowej działalności na rynku ubezpieczeń w rolnictwie;
- 10) warunki likwidacji szkód.

5. Komisja sprawdza, czy oferta spełnia warunki, o których mowa w \square st. 4, a w szczególności, czy opinia, o której mowa w ust. 4 pkt 3, potwierdza, że sytuacja finansowa zakładu ubezpieczeń gwarantuje wywiązanie się z oferty.

6. \square W umowach w sprawie dopłat określa się:

- 1) warunki ubezpieczenia upraw i zwierząt;
- 2) wysokość stawek taryfowych;
- 3) wysokość limitu dopłat;
- 4) wskazanie powierzchni upraw i liczby zwierząt przewidzianych do objęcia ubezpieczeniem;
- 5) warunki likwidacji szkód;
- 6) sposób i terminy przekazywania i rozliczania środków na dopłaty;
- 7) sposób przeprowadzania kontroli w zakresie realizacji umów w sprawie dopłat i umów ubezpieczenia;
- 8) warunki zwrotu dopłat w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z przeznaczeniem, pobrania nienależnie lub w \square admiernej wysokości.

Art. 10. Minister właściwy do spraw rolnictwa sprawuje kontrolę realizacji umów w sprawie dopłat i umów ubezpieczenia w zakresie jej zgodności z przepisami ustawy i przepisami o finansach publicznych.

2. Czynności kontrolne są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie wydane przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

3. Upoważnienie zawiera wskazanie osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych, miejsce i zakres oraz podstawę prawną do ich wykonywania.

4. Przed przystąpieniem do czynności kontrolnych osoba upoważniona do ich wykonywania jest obowiązana okazać upoważnienie.

5. Czynności kontrolne obejmują sprawdzenie dokumentów w zakładzie ubezpieczeń lub u producentów rolnych, w szczególności zawartych umów ubezpieczenia oraz sprawozdań ze szkodowości.

6. Osoba wykonująca czynności kontrolne może:

- 1) żądać pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli;
- 2) sporządzać kopie oraz wyciągi z dokumentów związanych z przedmiotem kontroli oraz zabezpieczać te dokumenty.

7. Osoba wykonująca czynności kontrolne sporządza z przebiegu tych czynności protokół.

8. Protokół podpisuje osoba wykonująca czynności kontrolne oraz podmiot kontrolowany lub jego przedstawiciel.

9. W przypadku odmowy podpisania protokołu przez podmiot kontrolowany lub jego przedstawiciela, protokół podpisuje tylko osoba wykonująca czynności kontrolne, dokonując w protokole stosownej adnotacji o odmowie podpisania protokołu przez podmiot kontrolowany lub jego przedstawiciela.

Art. 11.□. Dopłaty wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości podlegają niezwłocznie zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

2. Do należności wraz z odsetkami od zaległości z tytułu dopłat wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, pobranych nienależnie lub w□admiernej wysokości stosuje się odpowiednio przepisy działu III i IV ustawy z□dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60).

3. Uprawnienia organu podatkowego określone w ustawie, o której mowa w ust. 2, przysługują ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa.

4. Do spraw nieuregulowanych ustawą dotyczących rozliczenia środków na dopłaty stosuje się przepisy o finansach publicznych dotyczące dotacji.

5. Do egzekucji należności, o których mowa w ust. 2, stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 12. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest stworzenie podstaw prawnych umożliwiających stosowanie dopłat ze środków budżetu państwa do składek z tytułu umów ubezpieczenia zawartych z zakładami ubezpieczeń od ryzyka wystąpienia nieprzewidzianych zdarzeń losowych powodujących straty w produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Obecnie produkcja roślinna oraz zwierzęca w gospodarstwach rolnych jest objęta dobrowolnym ubezpieczeniem oferowanym przez niektóre zakłady ubezpieczeń na zasadach komercyjnych. Wobec trudności finansowych dużej liczby gospodarstw rolnych i konieczności przeznaczania środków na modernizację, rolnicy w bardzo ograniczonym zakresie zawierają umowy ubezpieczenia upraw i zwierząt gospodarskich. Obecnie zaledwie kilka procent rolników ubezpiecza uprawy i zwierzęta gospodarskie. W konsekwencji, w sytuacji wystąpienia nieprzewidzianych zdarzeń klęskowych, wymusza to konieczność uruchomienia różnych form pomocy dla poszkodowanych producentów rolnych ze środków budżetu państwa lub jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych.

W ostatnich latach nasila się występowanie niekorzystnych dla rolnictwa zjawisk atmosferycznych, powodujących duże straty w produkcji rolnej. Wpływa to na sytuację finansową wielu producentów rolnych i ich rodzin, która ulega znacznemu pogorszeniu w wyniku utraty dochodów, co w konsekwencji powoduje trudności w dalszym prowadzeniu produkcji rolnej. Doświadczenia zarówno polskie, jak i innych krajów wskazują na konieczność wprowadzenia powszechnego, lecz dobrowolnego systemu ubezpieczeń upraw i zwierząt, dostępnego dla producentów rolnych i zapewniającego jednocześnie ochronę ubezpieczeniową produkcji rolnej, w przypadku zaistnienia nieprzewidzianych zdarzeń losowych.

Aktualnie poza ochroną ubezpieczeniową pozostaje na wsi ponad 80% podstawowej produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami określającymi zasady udzielania pomocy gospodarstwom rolnym w przypadku nieprzewidzianych zdarzeń klęskowych, poszkodowani rolnicy mogą ubiegać się o:

- 1) preferencyjne kredyty na wznowienie produkcji w związku z klęską powodzi, suszy, gradobicia, pożaru, nadmiernych opadów atmosferycznych, huraganu, osuwisk ziemi i plagi gryzoni,
- 2) ulgi w spłacie podatku rolnego oraz podatku od nieruchomości,
- 3) ulgi i umorzenia w opłatach należności z tytułu składek i odsetek na ubezpieczenia społeczne rolników,
- 4) pomoc doraźną, która uruchamiana jest w wysokości uzależnionej od możliwości budżetu państwa oraz rozmiarów klęski.

Na podstawie wniosków wojewodów o uruchomienie – na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz. U. Nr 16, poz. 82, z późn. zm.) – linii kredytów klęskowych wynika, że w latach 2001-2003 klęskami suszy, powodzi, huraganu, gradobicia, wymarznienia, nadmiernych opadów atmosferycznych lub osuwisk ziemi, dotkniętych zostało ok. 467 tysięcy gospodarstw rolnych, w których straty zostały oszacowane na łącznej powierzchni użytków rolnych ok. 4,6 mln ha i wynosiły ok. 3337 mln zł. Faktycznie jednak poszkodowanych w wyniku klęsk żywiołowych zostało znacznie więcej gospodarstw rolnych, ponieważ ww. dane dotyczą tylko tych gospodarstw, które deklarowały chęć ubiegania się o preferencyjny kredyt klęskowy i w których komisje powołane przez wojewodów oszacowały straty.

W latach 2001-2003 na dopłaty do powyższych kredytów przeznaczono następujące środki:

Rok	Wielkość dopłat (w zł)
2001	205395 210
2002	124333 810
2003	61302 000
Razem w latach 2001-2003	391331 020

Łącznie w latach 2001-2003 wydatki na dopłaty do oprocentowania kredytów na wznowienie produkcji rolniczej w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej po klęskach żywiołowych wyniosły 391331020 zł. W roku 2004 i w

2005 przewiduje się wydatkowanie na dopłaty do oprocentowania tych kredytów ok. 80 mln zł.

W 2001 r. Agencja Rynku Rolnego przekazała na rzecz poszkodowanych przez powódź rolników 195,6 tys. ton pszenicy konsumpcyjnej o wartości 108 842 87 zł.

W latach 2001-2003 ze środków będących w dyspozycji Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów na dopłaty do oprocentowania kredytów na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych po klęsce powodzi w 1997 r. przekazano łączną kwotę 1 678 886 zł, natomiast w 2003 r. 10 mln zł na pomoc socjalną dla gospodarstw rolnych poszkodowanych przez suszę.

Z budżetów wojewodów łączna pomoc dla rolników poszkodowanych wskutek klęsk żywiołowych w latach 2001-2003 wyniosła 192 336 991 zł.

Agencja Nieruchomości Rolnych w latach 2001-2003 udzieliła pomocy w spłatach rat i opłatach czynszu dzierżawnego w następującej wysokości:

Rok	Wartość umorzonych należności	Wartość obniżonego czynszu dzierżawnego
2001	4 917 000	23 964 000
2002	16 287 000	9 230 000
2003	8 045 000	9 336 000
Razem w latach 2001-2003	29 249 000	42 530 000

Razem w latach 2001-2003 Agencja Nieruchomości Rolnych udzieliła pomocy w wysokości 71 579 000 zł.

Agencja Nieruchomości Rolnych może również zastosować pomoc dla poszkodowanych przez klęski nabywców nieruchomości z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w formie odroczenia lub rozłożenia na raty spłaty należności. W latach 2001-2003 Agencja Nieruchomości Rolnych odroczyła i obniżyła na raty należności z tego tytułu w kwocie 372 079 000 zł. Uwzględniając wartość odroczonej płatności oraz oprocentowanie stopy depozytowej w NBP, w wyżej wymienionym okresie z tytułu zastosowania tej formy pomocy przez ANR, skutki dla Skarbu Państwa można oszacować na ok. 2 mln zł.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w latach 2001-2003 zastosowała ulgi i umorzenia w opłatach należności z tytułu składek i odsetek na ubezpieczenie społeczne rolników w łącznej kwocie 15 378 56 zł.

W latach 2001-2003 na zrekompensowanie zmniejszonych dochodów gmin z tytułu umorzonego podatku rolnego – na podstawie ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2003 (Dz. U. Nr 150, poz. 983, z późn. zm.) – przekazano gminom łączną kwotę 5 355 000 zł.

Uwzględniając informacje podane przez wojewodów we wnioskach o uruchomienie kredytów kłęskowych na wznowienie produkcji rolniczej w zakresie wysokości oszacowanych strat w gospodarstwach rolnych przez komisje powołane przez wojewodów oraz przyjmując, że ok. 15% powierzchni użytków rolnych dotkniętych kłęskami zwolniona została z dwóch rat podatku rolnego, można przyjąć, iż w latach 2001-2003 gminy udzieliły ulg i zwolnień w podatku rolnym dla poszkodowanych gospodarstw rolnych w wysokości ok. 30 mln zł.

Łącznie, biorąc pod uwagę wszystkie wymienione formy wsparcia w latach 2001-2003, udzielono pomocy dla gospodarstw rolnych poszkodowanych w wyniku zdarzeń kłęskowych w wysokości ok. 838,2 mln zł. Oznacza to, że rocznie dla producentów rolnych z wyżej wymienionego tytułu udzielono pomocy w wysokości ok. 280 mln zł.

Należy jednak podkreślić, że dostępność rolników do poszczególnych form pomocy jest ograniczona ze względu na:

- 1) konieczność posiadania w ocenie banku kredytującego zdolności kredytowej – w przypadku ubiegania się o kredyty na wznowienie produkcji rolnej po kłęsce z dopłatami do oprocentowania ze środków Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- 2) nierekompensowanie z budżetu państwa skutków z tytułu zastosowanych ulg i umorzeń zobowiązań podatkowych przez gminy, jeżeli nie została przez Radę Ministrów ogłoszona kłęska żywiołowa na danym obszarze kraju – w przypadku ubiegania się przez rolników o umorzenie lub udzielenie ulgi w podatku rolnym,
- 3) obowiązujące rygorystyczne kryterium dochodowe (tj. przyjęcie dochodu z tytułu przeliczeniowych bez względu na faktyczne zbiory) przy ubieganiu się przez rolników o pomoc społeczną udzielaną przez gminne ośrodki pomocy społecznej,

4) ograniczone możliwości budżetu państwa na pomoc doraźną dla poszkodowanych gospodarstw rolnych.

W projekcie ustawy proponuje się objęcie dopłatami ze środków budżetu państwa składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia następujących upraw i zwierząt gospodarskich:

- 1) uprawy rolne: zboża, kukurydza, rzepak, rzepik, ziemniaki, buraki cukrowe,
- 2) zwierzęta gospodarskie: bydło, konie, owce, kozy, świnie.

Zaproponowany w projekcie ustawy zakres przedmiotowy ubezpieczeń w rolnictwie obejmuje podstawowe uprawy rolne w Polsce oraz najważniejsze gatunki zwierząt gospodarskich, stanowiące ponad 58% ogółu wartości towarowej produkcji rolnej. Ubezpieczenie jedynie podstawowych kierunków produkcji umożliwi podstawową ochronę ubezpieczeniową dla rolników i równocześnie wpłynie na ograniczenie wielkości dopłat z budżetu państwa do składek ubezpieczeniowych.

Proponowany w projekcie ustawy system dotowanych ubezpieczeń chronić będzie przed stratami będącymi wynikiem wystąpienia następujących zdarzeń losowych:

- dla produkcji roślinnej: ognia, huraganu, powodzi, deszczu nawalnego, gradu, piorunu, eksplozji, obsunięcia się ziemi, lawiny, suszy, ujemnych skutków przezimowania lub przymrozków wiosennych,
- dla produkcji zwierzęcej: ognia, huraganu, powodzi, deszczu nawalnego, gradu, piorunu, eksplozji, obsunięcia się ziemi, lawiny, uboju z konieczności.

Proponuje się, aby dopłaty do składek ubezpieczeniowych były przekazywane zakładom ubezpieczeń na podstawie umów zawieranych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa z tymi zakładami. W umowach zostaną określone warunki ubezpieczenia upraw i zwierząt, wysokość stawek taryfowych, sposób i terminy przekazywania i rozliczania środków na dopłaty, warunki ich zwrotu w przypadku wykorzystania niezgodnie z przeznaczeniem, pobrania nienależnie lub w nadmiernej wysokości oraz sposób przeprowadzania kontroli w zakresie realizacji umów w sprawie dopłat i umów ubezpieczenia. W projekcie ustawy proponuje się, aby producenci rolni nabywający polisę płacili składkę pomniejszoną o wysokość dotacji z budżetu państwa, z tym że udział budżetu państwa w składkach ubezpieczeniowych będzie wynosić w przypadku ubezpieczeń w produkcji roślinnej – do 40% składki, a w przypadku

produkcji zwierzęcej – do 50% składki, pod warunkiem, że stawki taryfowe ubezpieczenia upraw nie przekroczą 3,5% sumy ubezpieczenia, a stawki taryfowe ubezpieczenia zwierząt – 0,5%. Maksymalna wysokość dopłat do składek z tytułu ubezpieczenia upraw oraz zwierząt gospodarskich, wymienionych w projekcie ustawy, będzie określana przez Radę Ministrów corocznie, w drodze rozporządzenia, z uwzględnieniem powierzchni upraw i liczby zwierząt przewidzianych do objęcia ubezpieczeniem oraz założeń do ustawy budżetowej.

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Zgodnie z wytycznymi Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnictwa (2000/C 28/02) pomoc dla gospodarstw rolnych w formie dofinansowania składek ubezpieczeniowych uznaje się za dopuszczalną. Projekt ustawy przewiduje nowy rodzaj pomocy. W związku z tym pomoc ta zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE podlega notyfikacji Komisji Europejskiej. Wyrażenie zgody na dokonanie przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi notyfikacji projektowanej ustawy nastąpi w drodze uchwały Rady Ministrów.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Projekt ustawy dotyczy osób fizycznych, osób prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, w których posiadaniu lub współposiadaniu jest gospodarstwo rolne oraz zakładów ubezpieczeń.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Projekt ustawy był przedmiotem konsultacji społecznych, m.in. z Krajową Radą Izb Rolniczych, Komisją Krajową NSZZ „Solidarność”, NSZZ „Solidarność 80”,

Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Federacją Związków Producentów Rolnych, Federacją Związków Pracodawców Rolnych, Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona” oraz Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”. W trakcie konsultacji społecznych m.in. Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”. Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, Federacja Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych postulowały, aby z pomocy z formie dopłat do ubezpieczenia mogły korzystać nie tylko osoby fizyczne, ale również osoby prawne – co zostało uwzględnione. Ponadto ww. organizacje, a także Krajowa Rada Izb Rolniczych wniosowały o rozszerzenie katalogu upraw i zwierząt oraz kłesk, których ubezpieczenie będzie objęte dotowaniem. Ostatecznie uzgodniono, że rozszerzenie katalogu upraw i zwierząt będzie rozważane w następnych latach stosownie do możliwości budżetowych.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Szacuje się, że w pierwszym okresie wdrażania systemu dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich i upraw roślin wyniosą ok. 50 mln zł. Wydatki na ten cel zostaną ustalone w budżecie ministra właściwego do spraw rolnictwa. Z analizy funkcjonowania systemu preferencyjnych kredytów kłeskowych z dopłatami do oprocentowania ze środków Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wynika, że pomoc ta w wielu przypadkach nie była udzielana, ponieważ w ocenie banków znacząca liczba producentów rolnych, których gospodarstwa rolne zostały uszkodzone wskutek kłesk, nie posiadała zdolności kredytowej. Wprowadzenie systemu dopłat do składek z tytułu ubezpieczenia, stworzy producentom rolnym warunki do ubezpieczenia upraw i zwierząt gospodarskich, a tym samym umożliwi pozyskanie środków na wznowienie produkcji rolniczej w przypadku poniesienia strat wskutek zdarzeń kłeskowych. Po wprowadzeniu systemu dotowanych ubezpieczeń, nie będą stosowane dopłaty do oprocentowania nowo udzielanych kredytów na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych dotkniętych kłeskami oraz nastąpi wycofanie innych form pomocy dla rolników łagodzących skutki kłesk żywiołowych.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie projektowanej ustawy ograniczy ryzyko utraty przychodów z produkcji rolniczej na skutek wystąpienia określonych w projekcie ustawy szkód

oraz zapewni ciągłość produkcji w gospodarstwach rolnych, a tym samym zabezpieczy przed zmniejszeniem liczby miejsc pracy w gospodarstwach rolnych.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Wejście w życie projektowanej ustawy umożliwi podniesienie konkurencyjności polskich gospodarstw rolnych.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Wejście w życie projektowanej ustawy wpłynie na sytuację i rozwój regionów, ponieważ przez zapewnienie ochrony ubezpieczeniowej poszkodowane w wyniku klęsk gospodarstwa rolne uzyskają środki na wznowienie produkcji i odtworzenie zniszczonego mienia.

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU

Jarosław Pietras

Sekr.Min.JP-1257 /05/DP/ind

Warszawa, 26(04) 2005 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o dopłatach do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (DZ. U. Nr 106 poz. 494), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Sekretarza Stanu, Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy o dopłatach do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (numer pisma RM-10-69-05), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem.

T. Musiałowski

MIEN
USTE

14. 2005

Do uprzejmiej wiadomości:
Wojciech Olejniczak
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi